

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Чандмань сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2024 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ХОА-2025/091НА-СТА-ТШЗ

<p>Цахим хуудас: www.audit.mn Ховд хот 2025 он</p>	<p>Төрийн аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор: Х.Болдбаатар Утас: 70433061 Цахим хаяг: boldbaatarkh@audit.gov.mn Аудитын менежер: А.Цэцэгсүрэн Утас:70432545 Цахим хаяг:tsetsegsurena@audit.gov.mn Аудитор: У.Батчимэг Утас:70432545 Цахим хаяг: batchimegu@audit.gov.mn</p>
--	--

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Нэг. Хараат бус аудиторын дүгнэлт

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

84000 Цамбагарав баг, Жаргалант сум, Ховд
Утас: 976-70433061, Факс: 976-70433061
E-mail: khovd@audit.gov.mn

2025.02.14 № 2/37
танай _____-ны № _____-т

ЧАНДМАНЬ СУМЫН ЗАСАГ
ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА
Д.ГАНЗОРИГ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Чандмань сумын Засаг даргын тамгын газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр санхүүгийн тайлангууд нь 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн санхүүгийн байдал болон тайлант жилийн эцсээрх санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, төсвийн гүйцэтгэлийг бүх материаллаг талаар нь Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв илэрхийлсэн байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцлон тэмдэглэсэн хэсэг

Тайлант онд орон нутгийн төсвөөс 1,023,2 сая төгрөгийн урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт авч, Засгийн газрын тогтоолоор төрийн албан хаагчдын цалин хөлс нэмэгдсэн, төрийн захиргааны албан хаагчдад 5 жилийн мөнгөн урамшуулалд 37.6 сая, төрийн захиргааны болон үйлчилгээний албан хаагчдад хөдөө орон нутгийн нэмэгдэлд 137.7 сая төгрөгийг олгожээ.

Аудитын гол асуудал

Аудитын гол асуудал гэдэг нь тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн чухал нөлөөтэй хэмээн мэргэжлийн шүүн тунгаалтаар бидний авч үзсэн асуудал байна. Гол асуудлыг санхүүгийн тайлангийн аудитын хүрээнд бүхэлд нь харгалзаж, аудитын санал дүгнэлтээ илэрхийлэхэд авч үзсэн бөгөөд энэхүү гол асуудлын талаар бид тусад нь дүгнэлт гаргахгүй.

Улс, орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр 697.5 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг үнэ төлбөргүйгээр хүлээн авч данс бүртгэлд тусгасан байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ХҮНДЭТГЭСЭН: ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР:

Х.БОЛДБААТАР

Хоёр. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

(Төгрөгөөр)

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>110,236,117.27</u>	<u>137,600,065.86</u>
33	АВЛАГА	12,057,037.27	14,994,785.86
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	590,620.01	630,041.60
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	309,441	309,441
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага	39,447	2,937,774
335	Бусад авлага	11,117,529.26	11,117,529.26
3351	Байгууллагаас авах авлага	112,450.26	112,450.26
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	11,005,079	11,005,079
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	98,179,080	122,605,280
354	Хангамжийн материал	30,911,080	55,337,280
35410	Бичиг хэргийн материал	200,480	26,580
35420	Аж ахуйн материал	224,000	2,918,500
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	-	2,304,000
35450	Барилгын засварын материал	-	1,454,500
35460	Хүнсний материал	394,100	-
35470	Бусад хангамжийн материал	30,092,500	48,633,700
35600	Мал амьтад	67,268,000	67,268,000
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>3,467,112,603.43</u>	<u>4,086,394,042.60</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	3,467,112,603.43	4,086,394,042.60
392	Биет хөрөнгө	3,402,947,561.64	4,022,465,042.60
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	2,692,077,529	3,042,906,989
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(572,693,825.68)	(643,862,016.56)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	325,281,900	490,531,900
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(150,689,279.83)	(198,314,279.71)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	265,912,882.00	295,112,882.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(147,415,524.73)	(183,714,307.87)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	131,711,727.65	150,711,727.65
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(43,006,637.59)	(61,671,771.09)
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	577,339,023	577,339,023.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	(132,414,560)	(154,030,117.88)
39213	Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	35,450,000	35,450,000
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	590,955,946.90	914,100,926.90
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(170,717,519.08)	(243,251,812.84)
39217	Ном	1,155,900.00	1,155,900.00
393	Биет бус хөрөнгө	64,165,041.79	63,929,000.00
39301	Программ хангамж	3,493,500.00	3,493,500.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(3,257,458.21)	(3,493,500.00)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	63,929,000.00	63,929,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>3,577,348,720.70</u>	<u>4,223,994,108.46</u>
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	<u>10,031,873.08</u>	<u>10,026,400.00</u>
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	10,031,873.08	10,026,400
413	Өглөг	10,031,873.08	10,026,400
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	-	26,400.00

41330	Татаас, санхүүжилт, шилжүүлгийн өглөг	31,873.08	-
4136	Бусад өглөг	10,000,000	10,000,000
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	10,000,000	10,000,000
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>3,567,316,847.62</u>	<u>4,213,967,708.46</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	3,567,316,847.62	4,213,967,708.46
51101	Өмч: - төрийн	824,123,118.24	824,123,118.24
512	Хуримтлагдсан үр дүн	2,489,631,662.31	3,136,282,523.15
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	2,489,631,662.31	2,489,624,088.39
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	646,658,434.76
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	253,562,067.07	253,562,067.07
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	<u>3,577,348,720.70</u>	<u>4,223,994,108.46</u>

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

(төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,059,133,286	1,952,584,374
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	381,898,626	723,113,515
120	Нийтлэг татварын бус орлого	381,898,626	723,113,515
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	545,000	2,080,000
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	545,000	2,080,000
1200017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого Үндсэн хөрөнгө	323,383,766	697,476,595
1200018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого Бараа материал	57,969,860	23,556,920
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	677,234,660	1,229,470,859
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	69,782,060	206,287,359
131103	ЗГНХ, ЗДНХөрөнгө, түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	10,147,060	206,287,359
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	59,635,000	-
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	607,452,600	1,023,183,500
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	607,452,600	1,023,183,500
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,012,133,366.70	1,305,925,939.24
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,012,133,366.70	1,305,925,939.24
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,000,511,755.04	1,259,898,928.30
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	428,691,983	728,049,517.40
210101	Үндсэн цалин	267,791,907	380,867,012.50
210102	Нэмэгдэл	105,751,707	260,246,532.50
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	1,940,000	7,824,000
210104	Урамшуулал	25,636,638	43,783,328
210105	Гэрээт ажлын хөлс	27,571,731	35,328,644.40
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	57,945,382	90,742,508.41
210201	Тэтгэврийн даатгал	41,052,059.19	61,630,308.41
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,363,857.51	7,285,300

210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,464,686.00	3,642,800
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	822,068.08	3,613,300
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	8,242,711.22	14,570,800
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	43,122,480.52	58,178,973.66
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,671,100.52	6,414,979.66
210302	Түлш, халаалт	40,451,380	51,263,994
210303	Цэвэр, бохир ус	-	500,000
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	33,737,372.90	34,562,120
210401	Бичиг хэрэг	3,365,028	5,406,000
210402	Тээвэр, шатахуун	27,632,345	25,971,420
210403	Шуудан, холбоо, интернэгийн төлбөр	2,740,000	3,184,700
2105	Нормативт зардал	532,400	-
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	532,400	-
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	2,974,400	2,231,000
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	280,600	-
210604	Урсгал засвар	2,693,800	2,231,000
2107	Томилолт, зочны зардал	5,805,000	9,002,000
210702	Дотоод албан томилолт	5,805,000	9,002,000
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	21,905,891	12,429,748
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	20,941,250	11,128,200
210803	Даатгалын үйлчилгээ	58,000	167,700
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	237,810	254,750
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	572,500	792,000
210807	Газрын төлбөр	96,331	87,098
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	405,796,845.62	324,703,060.83
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	146,867,170	55,474,560
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	250,000	1,085,500
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	258,679,675.62	268,143,000.83
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	11,621,611.66	46,027,010.94
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	10,678,800.00	42,851,597.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	4,184,300	-
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	4,802,000	-
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	-	37,631,597
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,692,500.00	5,220,000
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	942,811.66	3,175,413.94
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	942,811.66	3,175,413.94
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	<u>46,999,919.30</u>	<u>646,658,434.76</u>
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	<u>46,999,919.30</u>	<u>646,658,434.76</u>

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	<u>677,779,660</u>	<u>1,236,661,573</u>
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	545,000	7,190,714

120	Нийтлэг татварын бус орлого	545,000	7,190,714
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	545,000	2,080,000
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	545,000	2,080,000
120009	Бусад орлого	-	5,110,714.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	677,234,660	1,229,470,859
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	69,782,060	206,287,359
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	10,147,060	206,287,359
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	59,635,000	-
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	607,452,600	1,023,183,500
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	607,452,600	1,023,183,500
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	677,839,660	1,046,713,728
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	677,839,660	1,046,713,728
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	666,098,048.34	997,748,943.06
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	432,477,792.75	714,479,113.47
210101	Үндсэн цалин	245,172,702	370,716,608.57
210102	Нэмэгдэл	112,287,236	256,826,532.50
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	1,940,000	7,824,000
210104	Урамшуулал	25,625,427	43,783,328
210105	Гэрээт ажлын хөлс	47,452,427.75	35,328,644.40
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	54,065,099.17	104,325,933.93
210201	Тэтгэврийн даатгал	38,333,193.08	76,550,833.93
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,017,798.84	6,897,100
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,753,299.40	3,642,800
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,377,599.52	3,613,300
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,583,208.33	13,621,900
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	44,943,480.52	59,023,973.66
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,472,100.52	6,579,979.66
210302	Түлш, халаалт	41,471,380.00	51,943,994
210303	Цэвэр, бохир ус	-	500,000
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	25,815,874.90	32,064,700
210401	Бичиг хэрэг	2,279,800	2,696,400
210402	Тээвэр, шатахуун	20,621,275	25,990,800
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,914,799.90	3,377,500
2105	Нормативт зардал	502,200	5,053,700
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	502,200	5,053,700
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	2,214,400	7,083,060
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	280,600	317,000
210604	Урсгал засвар	1,933,800	6,766,060
2107	Томилолт, зочны зардал	5,805,000	9,002,000
210702	Дотоод албан томилолт	5,805,000	9,002,000
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	10,919,041	16,345,548

210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	9,804,400	14,836,000
210803	Даатгалын үйлчилгээ	82,000	206,450
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	213,810	315,000
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	-	34,000
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	722,500	867,000
210807	Газрын төлбөр	96,331	87,098
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	89,355,160	50,370,914
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	88,655,160	48,969,014
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	700,000	1,401,900
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	11,741,611.66	48,964,784.94
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	10,798,800	42,851,597
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	4,184,300	-
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	4,802,000	-
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	-	37,631,597
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,812,500	5,220,000
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	942,811.66	6,113,187.94
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	942,811.66	6,113,187.94
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	(60,000)	189,947,845
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	-	189,947,845
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	-	189,947,845
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	-	189,947,845
220001	Барилга байгууламж	-	189,947,845
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	≡	(189,947,845)

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/ТӨГРӨГӨӨР/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	824,123,118.24	253,562,067.07	2,460,371,743.01	3,538,056,928.32
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	824,123,118.24	253,562,067.07	2,460,371,743.01	3,538,056,928.32
C07	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	46,999,919.30	46,999,919.30
C08	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	824,123,118.24	253,562,067.07	2,507,371,662.31	3,585,056,847.62
D01	2024 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	824,123,118.24	253,562,067.07	2,507,371,662.31	3,585,056,847.62

D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	(7,573.92)	(7,573.92)
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	824,123,118.24	253,562,067.07	2,507,364,088.39	3,585,049,273.70
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	646,658,434.76	646,658,434.76
D09	2024 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	824,123,118.24	253,562,067.07	3,154,022,523.15	4,231,707,708.46

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны			
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	хэмнэлт хэтрэлт	хувь
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,023,788,500	1,022,088,086.06	1,700,413.94	99.83
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,023,788,500	1,022,088,086.06	1,700,413.94	99.83
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	980,636,900	979,236,489.06	1,400,410.94	99.86
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	728,539,200	714,479,113.47	14,060,086.53	98.07
210101	Үндсэн цалин	397,427,600	370,716,608.57	26,710,991.43	93.28
210102	Нэмэгдэл	274,499,900	256,826,532.50	17,673,367.50	93.56
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	-	7,824,000	(7,824,000)	
210104	Урамшуулал	-	43,783,328	(43,783,328)	
210105	Гэрээт ажлын хөлс	56,611,700	35,328,644.40	21,283,055.60	62.41
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	91,067,500	104,325,933.93	(13,258,433.93)	114.56
210201	Тэтгэврийн даатгал	61,925,800	76,550,833.93	(14,625,033.93)	123.62
210202	Тэтгэмжийн даатгал	7,285,300	6,897,100	388,200	94.67
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,642,800	3,642,800	-	100.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,642,800	3,613,300	29,500	99.19
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	14,570,800	13,621,900	948,900	93.49
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	59,039,000	59,023,973.66	15,026	99.97
210301	Гэрэл, цахилгаан	6,595,000	6,579,979.66	15,020.34	99.77
210302	Түлш, халаалт	51,944,000	51,943,994	6	100
210303	Цэвэр, бохир ус	500,000	500,000	-	100
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	28,313,200	28,313,200	-	100
210401	Бичиг хэрэг	2,796,800	2,696,400	100,400	96.41
210402	Тээвэр, шатахуун	22,138,900	22,239,300	(100,400)	100.45
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,377,500	3,377,500	-	100
2105	Нормативт зардал	5,053,700	5,053,700	-	100
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	5,053,700	5,053,700	-	100
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	12,250,800	12,193,774	57,026	99.53
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	317,000	317,000	-	100

210604	Урсгал засвар	11,933,800	11,876,774	57,026	99.52
2107	Томилолт, зочны зардал	9,895,400	9,002,000	893,400	90.97
210702	Дотоод албан томилолт	9,895,400	9,002,000	893,400	90.97
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	16,705,500	16,484,834	220,666	98.68
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	14,836,000	14,836,000	-	100
210803	Даатгалын үйлчилгээ	346,000	345,736	264	99.92
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	315,000	315,000	-	100
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	34,000	34,000	-	100
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	867,000	867,000	-	100
210807	Газрын төлбөр	307,500	87,098	220,402	28.32
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	29,772,600	30,359,960	(587,360)	101.97
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	28,288,600	28,958,060	(669,460)	102.37
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,484,000	1,401,900	82,100	94.47
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	43,151,600	42,851,597	300,003	99.30
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	43,151,600	42,851,597	300,003	99.30
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	37,902,000	37,631,597	270,403	99.29
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	5,249,600	5,220,000	29,600	99.44
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,023,788,500	1,022,088,086.06	1,700,413.94	99.83
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,023,183,500	1,020,008,086.06	3,175,413.94	99.69
132001	Орон нутгийн төсвөөс	1,023,183,500	1,020,008,086.06	3,175,413.94	99.69
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	605,000	2,080,000	(1,475,000)	343.80
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	605,000	2,080,000	(1,475,000)	343.80
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1	-	100
610001	Төсвийн байгууллага	1	1	-	100
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	27	29	(2)	107.41
620001	Удирдах ажилтан	9	9	-	100
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	11	11	-	100
620003	Үйлчлэх ажилтан	2	2	-	100
620004	Гэрээт ажилтан	5	7	(2)	140
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	27	29	(2)	107.41
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	8	8	-	100
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	5	5	-	100
650010	Гэрээт ажилтан	5	7	(2)	140

650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	9	9	-	100
--------	--------------------------------	---	---	---	-----

ГУРАВ . АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ :

Аудитаар нийт 79,826.0 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрснээс 52,199.7 мянган төгрөгийн бүртгэл тайлагналын алдаа¹-г залруулж, баталгаажуулав. Үүнд:

- Аймаг, сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн үндсэн хөрөнгийг орлогод аваагүй 5,073.0 мянган төгрөгөөр дутуу,
- Авлага 2,937.7 мянган төгрөгөөр дутуу,
- Өглөг 9,870.0 мянган төгрөгөөр илүү,
- Хөрөнгийн ашиглах жилийг оруулаагүйгээс тайлант оны элэгдлийн зардлыг 25,723.4 мянган төгрөгөөр дутуу,
- Төсвийн хөрөнгөөр худалдан авсан 6,547.8 мянган төгрөгийн бараа материалыг орлогод аваагүй орхигдуулсан,
- Тайлант үеийн үр дүнг 6,694.1 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй илэрхийлсэн,

Залруулагдаагүй нийт 27,626.3 мянган төгрөгийн зөрчил нь тогтоосон ерөнхий материаллаг байдлын түвшнээс бага байгаа тул “Өөрчлөлтгүй” дүгнэлт өгсөн.

Аудитаар нийт 27,626.3 мянган төгрөгийн 4 зөрчил² илэрснээс, 8,805.3 мянган төгрөгийн төлбөрийн акт, 18,821.0 мянган төгрөгийн алдаа зөрчлийг арилгах давтан гаргахгүй байх 3 зөвлөмж өгсөн.

5.1 Төлбөрийн акт

5.1.1 *Тайлант оны төсөвт батлагдаагүй хоолны урамшуулал, албан хаагчдад олгох 1 сарын цалингийн урамшуулал, 20 хувийн нэмэгдлийг дараагийн сард давхардуулан нийт 8,805.3 мянган төгрөгийг илүү олгосон нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 16.5.1-д "төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах; 16.5.5-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах;"; Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1-д "Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ", 20.2.5-д "дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах;" гэсэн заасантай тус тус нийцэхгүй байна.*

Шийдвэрлэсэн нь: Төлбөрийн акт тогтоосон

5.2 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

5.2.1 Хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс шинэ жилийн болон гарын бэлэг, дурсгалын зүйл худалдан авсан, төрийн хэмнэлтийн хуулиар хориглосон арга хэмжээг 2,981.0 мянган төгрөгийн зардал гаргасан нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1-д "төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах", 16.5.5-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах;"; Сангийн сайдын 2021 оны 4 дүгээр сарын 20 -ны өдрийн 61 дугаар тушаалын хавсралтаар “Засаг даргын нөөц хөрөнгийн зориулалт, зарцуулалтын нийтлэг журам”-ын 2.1-д “ Нөөц хөрөнгийг дор дурдсан арга хэмжээг санхүүжүүлэхэд зориулна.”, 4.3-д “Энэ журмын 2.1.1, 2.1.2 дахь хэсэгт заасан хохирлыг арилгахтай холбогдсон арга хэмжээний санхүүжилтийг эхний ээлжид нөөц хөрөнгөөс гаргана”, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/;

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

15.1.5-д “төсвийн болон байгууллагын хөрөнгөөр бэлэг дурсгалын зүйл худалдан авах,” гэсэн заалтуудыг мөрдөөгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Хуульд журамд заасан зардлыг санхүүжүүлэн, Төрийн хэмнэлтийн хуулийн холбогдох заалтыг мөрдөх

5.2.2 Хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Газрын нэгдсэн сангийн системд бүртгэлтэй газрыг 15 жилийн хугацаатай эзэмшүүлэхээр олгогдож газар эзэмшүүлэх гэрээ хийгдсэн ч газрыг үнэлж данс бүртгэлд тусгаагүй зөрчил илэрсэн нь УСНББОУС-1, УСНББОУС31 Биет бус хөрөнгө АДБОУС 200,2000, MNS-6817-4:2020 стандартын 7.1.1.2.2, 7.1..3.4, 7.1.3.5 заалтууд болон Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын 2019 оны “Журам шинэчлэн батлах тухай” 271 дүгээр тогтоолын 3 дугаар зүйлийн 3.8-д “Төрийн өмчит хуулийн этгээд нь газар эзэмших эрх шинээр авах саналаа тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд тусгуулан, холбогдох Газрын алба, сумын газрын даамалд хүсэлт гарган шийдвэрлүүлнэ. Газар эзэмших/ашиглах эрх үүсмэгц түүнийг үнэлж, санхүүгийн тайланд бүртгэх саналыг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт ирүүлж шийдвэрлүүлнэ.” гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Газрын нэгдсэн системд бүртгэлтэй газруудыг данс бүртгэлд тусгах арга хэмжээг авч ажиллах

5.2.3. Дотоод хяналт, хариуцлагатай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Тайлант онд 24,323.0 мянган төгрөгийн шатахуун худалдан авсан, шатахуун олгох зөвшөөрлийн бичиг дугааргүй, тооцоог бүрэн бодоогүй, шатахууны зарцуулалтад тавих хяналт хангалтгүй байгаа нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1-д “төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах”, 16.5.4.төсвийн байгууллагын үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх” 16.5.6-д “дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх”, заалттай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Шатахууны олгох бичгийг оны эхнээс дугаарлах, шатахууны зарцуулалтад дотоод хяналт хэрэгжүүлэн ажиллах

5.2.4. Орон тоотой холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Тайлант онд цалингийн зардалд тодотгол хийлгэн батлагдсан орон тооноос илүү нийтлэг үйлчилгээний албаны чиг үүргийг хариуцсан, багийн сахиул гэсэн 2 орон тоогоор гэрээтээр ажиллуулсан 15,840.0 мянган төгрөгийг зарцуулсан нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1-д “төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах”, 16.5.4.төсвийн байгууллагын үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх” 16.5.6-д “дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх”, заалттай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Батлагдсан орон тоогоор ажиллах, батлагдсан төсвийн хүрээнд зарцуулах

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төрийн аудитын байгууллагад 2025 оны 06 дугаар сарын 20-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Дөрөв . Аудитаар илэрсэн буюу илэрхийллийн нэгтгэл:

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/ мян.төгрөг/

Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруу лаагүй	
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Чандмань сумын ЗДТГазар	6	52,199.7	1	6,547.8	5	45,651.9	6	52,199.7	-	-
Дүн	6	52,199.7	1	6,547.8	5	45,651.9	6	52,199.7		

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/ мян.төгрөг/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Чандмань сумын ЗДТГазар	4	24,645.3	1	8,805.3			3	15840	-	-	-	-
Дүн	4	24,645.3	1	8,805.3	0	-	3	15840	-	-	-	-

ТАВ. ТӨСВИЙН ЗАХИРАГЧИЙН АНГИЛЛААР АУДИТАД ХАМРАГДСАН БАЙДАЛ САНАЛ ДҮГНЭЛТИЙН ТАЛААРХ МЭДЭЭЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	аудит хийгээгүй				
А	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	ТШЗ	-	1	-	-	1	-	-	-
НИЙТ			1	-	-	1	-	-	-